PLATFORM
B.O.D.
BIJZONDERE
OPSPORINGS
DIENSTEN

Platform Bijzondere Opsporingsdiensten

Fiscale Inlichtingen- en Opsporingsdienst
Bernadottelaan 13
3527 GA Utrecht
Postbus 19266
3501 DG Utrecht

Secretariaat Platform BOD-en
T: 088-1551600
M: 06-50732658
Email:
platformbod@belastingdienst.nl

Datum
4 juni 2015

Bijlagen
1

Ministerie van Veiligheid en Justitie
T.a.v. de heer mr. G.A. van der Steur
Minister van Veiligheid en Justitie
Postbus 20301
2500 EH Den Haag

Uw kenmerk
Ons kenmerk
Betreft concept-wetsvoorstel herziening regeling internationale samenwerking in strafzaken (VPS)

Zijne Excellentie,

In navolging van uw brief d.d. 21 april 2015 inzake het concept-wetsvoorstel herziening regeling internationale samenwerking in strafzaken (VPS), uw kenmerk 634158, maak ik namens de leden van het Platform Bijzondere Opsporingsdiensten van de gelegenheid gebruik een reactie te geven op genoemd concept-wetsvoorstel. Onze reactie treft u in de bij deze brief gevoegde bijlage aan.

Graag worden wij op de hoogte gehouden over de verdere voortgang.

Met vriendelijke groet,

De Voorzitter Platform Bijzondere Opsporingsdiensten

Directeur FIOD

Het Platform Bijzondere Opsporingsdiensten is het samenwerkingsverband van de vier bijzondere opsporingsdiensten, het Functioneel Parket van het Openbaar Ministerie, de Dienst Landelijke Recherche van de Nationale Politie, Koninklijke Marechaussee, Rijksrecherche en het Ministerie van Veiligheid en Justitie.

> Postbus 19266 3501 DG UTRECHT

PLATFORM
B.O.D.
BIJZONDERE
OPSPORINGS
DIENSTEN

Telefoon (088) 1551600
Telefax (088) 1550275
Doorkiesnummer (088) 1577566

Datum : 4 juni 2015
Uw kenmerk :
Ons kenmerk:

Betreft
Bijlage 1 bij brief met kenmerk

Reactie Platform Bijzondere Opsporingsdiensten inzake conceptwetsvoorstel Herziening regeling internationale samenwerking in strafzaken.

In het algemeen wordt waardering uitgesproken over de gehele inhoud van het thans voorliggende conceptwetsvoorstel met toelichting, meer in het bijzonder over het voorstel om op termijn te komen tot één apart boek 7 ten behoeve van alle internationale strafrechtelijke samenwerking. Hierdoor wordt de complete rechtsmaterie beter toegankelijk gemaakt voor de opsporingspraktijk. Afwijkende rechtshulpprocedures zullen duidelijker zichtbaar gaan worden indien het geheel in één boek te vinden is.

Ten aanzien van het conceptwetsvoorstel en bijbehorende toelichting worden de volgende opmerkingen gemaakt.

Algemene opmerking
In de thans ter consultatie voorliggende concepttoelichting wordt soms alleen gesproken over de politie, andere keren over politie en bijzondere opsporingsdiensten. Om misverstanden te voorkomen wordt voorgesteld om steeds het woord 'opsporingsinstanties' te gebruiken wanneer in feite alle opsporingsinstanties (dat wil zeggen: Nationale Politie, bijzondere opsporingsdiensten en Koninklijke Marechaussee) bedoeld zijn. Dit brengt duidelijker tot uitdrukking dat ook de bijzondere opsporingsdiensten uitvoering geven aan vele rechtshulpverzoeken.

1. *Machtigingsprocedure in fiscale en douanezaken*

De huidige machtigingsregeling bij rechtshulp inzake fiscale en douaneaangelegenheden zal worden aangepast aan de situatie dat steeds meer verdragen op dit terrein een eigenstandige mogelijkheid respectievelijk verplichting creëren om in onderzoeken naar dergelijke aangelegenheden rechtshulp te verzoeken en te verlenen (vgl. het nieuwe art. 5.1.5 lid 6 en het huidige art. 552m lid 3 WvSv). Daarom kan worden ingestemd met de beperking van de huidige machtigingsprocedure tot die gevallen waarin het betreffende verdrag op zichzelf niet verplicht tot uitvoering van de gevraagde rechtshulp in fiscale en douaneaangelegenheden.

Wel wordt voorgesteld om, ter voorkoming van misverstanden, het woord '*en*' in de zinsnede '...*verzoeken die zijn gedaan ten behoeve van een onderzoek naar strafbare feiten en die fiscale of douaneaangelegenheden betreffen*...' van artikel 5.1.5 lid 6 te schrappen. Het is immers de bedoeling dat de machtigingsprocedure nog slechts geldt in het geval dat het toepasselijke verdrag een facultatieve weigeringsgrond biedt voor verzoeken betreffende fiscale of douanedelicten.

2. *Verzoeken door buitenlandse rechterlijke autoriteiten*

Verder wordt geconstateerd dat onderkend wordt dat er verdragen zijn waarin aan andere dan rechterlijke autoriteiten de bevoegdheid is verleend om verzoeken om rechtshulp aan Nederland te richten. Door in de nieuwe artikelen 5.1.1 tot en met 5.1.3 WvSv te kiezen voor het begrip "autoriteiten van een vreemde staat" worden niet-justitiële autoriteiten die beschikken over expliciete verdragsrechtelijke bevoegdheden tot het doen van rechtshulpverzoeken, zoals douaneautoriteiten, niet uitgesloten. Dit is van groot belang in het kader van de uitvoering van verdragen als Napels II en de verschillende TIEA's.

Ten aanzien van het begrip 'rechterlijke autoriteit' in het voorgestelde artikel 5.1.8 lid 3 WvSv en de bijbehorende toelichting in paragraaf 5.3 van de conceptmemorie wordt nog het volgende opgemerkt. Het voorgestelde artikellid vereist thans een verzoek van een buitenlandse *rechterlijke* autoriteit, in geval toepassing moet worden gegeven aan bevoegdheden die op grond van het wetboek de machtiging of uitvoering van de rechter-commissaris verlangen. In de concepttoelichting wordt op zich terecht opgemerkt dat er staten zijn waar politiële autoriteiten (of, het zij hieraan toegevoegd, douane-autoriteiten) conform hun nationale recht bevoegd zijn tot toepassing van soortgelijke bevoegdheden zonder rechterlijke tussenkomst. Het is echter ambtshalve bekend dat, in tegenstelling tot hetgeen in de toelichting daarover is gesteld, die politiële autoriteiten de tussenkomst van een rechter of officier van justitie niet in alle gevallen plegen te regelen, of dat men de reden ervan niet altijd begrijpt of kan billijken.

Het voorgestelde artikel 5.1.8 lid 1 WvSv biedt echter reeds voldoende waarborgen voor de rechtmatige uitoefening van bepaalde bevoegdheden. Dit artikellid bepaalt immers dat bij een rechtshulpverzoek van een vreemde staat de bevoegdheden kunnen worden toegepast, voor zover deze eveneens zouden kunnen worden toegepast in een vergelijkbaar, Nederlands strafrechtelijk onderzoek naar dezelfde feiten. Een vereiste om rechtshulpverzoeken in voorkomende gevallen door een rechterlijke autoriteit te laten doen, voegt daarom niets toe. Het voorgestelde lid 3 van artikel 5.1.8 kan daarom worden geschrapt.

3. *Verlofprocedure art. 5.1.10 WvSv*

Geconstateerd wordt dat er is gekozen voor handhaving van de verlofprocedure in gevallen waarin bevoegdheden zijn toegepast waarvoor tevens een machtiging van een rechter-commissaris is vereist. Een verlofprocedure in dit soort gevallen werkt echter vertragend, ook al kan de officier van justitie de resultaten uit de bedoelde bevoegdheden voorlopig ter beschikking stellen aan de bevoegde autoriteiten in de verzoekende staat. Indien voor de uitvoering van een rechtshulpverzoek mede toepassing wordt gegeven aan opsporingsbevoegdheden waarvoor een machtiging van een rechter-commissaris is voorgeschreven, is het verlenen van een dergelijke machtiging – en daarmee ook de afwegingen tot afgifte van die machtiging door de rechter-commissaris – daarentegen reeds voldoende waarborg voor een rechtmatige toepassing van de betreffende opsporingsbevoegdheid (zie ook pag. 18-19 van de concepttoelichting).

Verder wordt opgemerkt dat, gelet op hetgeen is geschreven op pagina 16 van de concepttoelichting, de verlofprocedure ook meer moet worden gezien in relatie tot rechtshulpverzoeken van buiten de EU. Het is daarom goed om te bezien hoe de bepaling van het voorgestelde artikel 5.1.10 lid 3 aan deze verbijzondering kan worden aangepast. De thans voor advisering voorliggende tekst maakt op dit punt immers geen onderscheid. Een aanpassing als hier bedoeld is zeker opportuun, nu op pagina 2 van de concepttoelichting is gesteld dat minstens 95% van alle inkomende rechtshulpverzoeken afkomstig zijn van andere EU-lidstaten, waarvoor het vertrouwensbeginsel een belangrijke grondslag vormt voor de afschaffing van de huidige verlofprocedure. Daaraan doet niet af dat controle op het rechtmatige verloop van de toepassing van met name genoemde bevoegdheden niet in de toetsing door de rechter-commissaris ligt besloten (vgl. pag. 19 van de concepttoelichting).

Overigens zal de verlofprocedure van artikel 552qq lid 1 WvSv expliciet worden geschrapt in het nieuwe artikel 5.5.8 WvSv inzake de regeling van het Europees bevriezingsbevel, om dezelfde reden als hiervoor genoemd. De verwijzing in het nieuwe artikel 5.5.8 lid 3 WvSv naar het krachtens het eerste lid van dat artikel vereiste verlof zal dan ook een kennelijke verschrijving zijn, aangezien in lid 1 niet van een verlof gesproken wordt. Vermoedelijk zal artikel 5.5.8 lid 3 dezelfde bewoordingen moeten bevatten als artikel 5.6.11 lid 1, laatste zin.